N^RO 13.

KURYER LITEWSKI

Za Naywyższym Dozwoleniem
IMPERATORA JMCI CAŁEY ROSSYI.

w WILNIE V. S. 16 LUTEGO 1801 ROKU W SOBOTĘ.

z Petersburga V. S. 5. Lutego.

Uwolniony od służby Generał Lieutenant Niepluiew, teraz Tayny Konsyliarz zasiadać będzie w skarbowym Departamencie Senatu. Znayduiący się przy Senacie starszy Komornik Kolleski Konsyliarz Miahkow na własną prośbę uwalnia się od obowiązku z rangą wyższą i pensyą dożywotnią gaży dzisieyszey; podobne nadgrody otrzymał S. Petersburgskiego Nadwornego Sądu Sędzia Kolleski Assessor Syromiatnikow. Smoleńskich Sądów 1 Departamentu Konsyliarz Powałoszwykowski 1; izby tamże skarbowey Konsyliarz Powałoszwykowski 2, zostaią Konsyliarzami Kolleskiemi. W Astrachańskim Kałmuckim rządzie zasiadaiący Woronin otrzymał stopień Konsyliarza Kolleskiego. Główney Kantory ſolney członek Weliaminow został Aktualnym Stanu Konsyliarzem. Twerskiego rządu Gubernskiego Konsyliarz Iziedynow Konsyliarzem Kolleskim. Pracuiącego nad robieniem Atlasu, Mińskiego Gubernskiego Komornika Soina wyniesiono na stopień Konsyliarza Kolleskiego. Uwolniony od służby Generał infanteryi Powałoszwyikowski 1, dziś Aktualny Tayny Konsyliarz, zasiadać ma wczasowym Departamencie dzieł skarbowych. Uwolniony od służby Kammerher Xiążę Galicin znowu do niey przyięty z oddaniem starszeństwa.

Za Naywyższym roskazem Generał Prokuror Obolianinow donosi Podolskiemu obywatelowi Lenkiewiczowi proszącemu o zamknięcie w klasztorze zpokrewnionego z nim Szlachcica Borowskiego z żoną dla ſpokoynosci familii: na tę prośbę nie ma zezwolenia.

Szlachcicowi Łappie proszącemu o przynaglenie ſąsiaduiących z nim Przysieckich, Zienkowicza i innych, ażeby ſprawę o kłotnie i krzywdy zakończyli ſądem polubownym; nie ma na to Naywyższego zezwolenia.

z Wiednia 14. Lutego.

Cesarz Jmć wyniosł Arcy Xiążęcia Jana brata ſwoiego, który niedawno kommenderował w Niemczech, na stopień Generał Dyrektora całego korpusu inżenierów w służbie ſwoiey. Generałowie: Froon, De Vaux przydani ſą iemu do pomocy w pełnieniu ważnych obowiązków. Arcy Xiąże Karol prosił i otrzymał, ażeby pomieniony brat ciągle przy nim się znaydował; ſam ciągle ma zostawać w naszey stolicy; odmiany i poprawy które zaczął czynić w radzie woienney i armiach Austryackich długiego i ſpokoynego czasu potrzebuią, ażeby użytecznemi były; lecz wszystko wykonać potrafi bohatyr o dobro i honor Monarchii gorliwy. — Naznaczeni ſą nadzwyczaynemi Posłami, do Drezna Graf Metternich; do Berlina Graf Stadion; do Coppenhagi Ludwik Kaunitz; do Ratisbony Colloredo. — Rozumiemy że woyska Cisalpińskie i Francuzkie, które pod Generałem Murat przez kray Rzymski zbliżać się miały do granic Neapolitańskiego Królestwa, zostaną w Bononii; po zawartey umowie w Treviso Generał Króla Jmci Dwóch Sycylii Hrabia Damas miał prosić nieprzyiacielskiego Wodza o zawieszenie broni. — Lord Minto w tych dniach otrzymał prywatną audyencyą u Cesarza Jmci, na którey miał oświadczyć, że Król Wielkiey Brytannii uwalnia Dóm Austryacki od obowiązku popierania woyny przeciwko wspolnemu nieprzyiacielowi, dawnieyszemi traktami dobrowolnie przyiętego.

Francuzi Prowincye dziedziczne wyniszczać nie przestaią, pospolitym na woynach obyczaiem. Kontrybucye tak ſą wielorakie, tak częste, tak uciążliwe, iż niepodobna prawie zadość wszystkim uczynić. Doszły wołania, płacz, i ięki poddaństwa do tronu; ulitował się mianowicie nad losem nieszczęśliwych Arcy Xiąże Karol; pisał kilkakroć do Generała en chef Moreau, nalegał usilnie, i wyiednał nakoniec, iż Generałowi Lahorie zalecono weyrzeć w ſprawiedliwość; co się stanie przy świadkach z naszey strony; na ten koniec rząd wysłał już trzech Kosyliarzów do Austryi wyższey. Summy w naszey stolicy pożyczone na rzecz wielu miast i Prowincyi żądzom nieprzyiaciela wystarczyć nie mogą; nowe coraz długi zaciągać trzeba. Jeszcze opłakańszy iest stan walecznych Tyrolczyków; ubóższym trudne iest wypłacenie daniny narzuconey; Cesarz Jmć dał wyraźne roskazy Hrabiemu Bellegarde, ażeby z Generałami Brune i Macdonald traktował w tey mierze. — Wyglądamy tęskliwie pokoiu, iako iedynego lekarstwa; w Lintz telegrafem z Strasburga wiadomość odebrać miano o podpisaniu w Luneville warunków przedugodnich; lecz doniesienia urzędowe milczą o tém.

Biega pogłoska że w gabinecie naſzym wielkie odmiany maią nastąpić; kancellarya Austryacka i Czeska przyłączone będą do kamery nadworney; intereſsami skarbowemi udzielna kommiſsya zatrudniać się powinna; Graf Łazański pomocnikiem będzie Hrabiego Colloredo; Saurau Kanclerzem nadwornym, Choteck Dyrektorem skarbowym; Lehrbach Ministrem policyi, Stampfer sprawiedliwości; czas pokaże, czyli te powieści z prawdą zgodne były. To dziś pewna, iż Graf Colloredo do Posłów zagranicznych piſał donoſząc, ażeby się odtąd udawali w potrzebie do Hrabiego Trauttmansdorf Kawalera złotego runa ettc. Goniec z Budy przyniosł wesołą nowinę o ſzczęśliwém rozwiązaniu Wielkiey Xiężny Roſsyiskiey ALEXANDRY Palatyna Węgierskiego małżonki, która syna powiła. — Krolowa Jmć Dwóch Sycylii żyie teraz w naſzey stolicy bardzo okazale; ekwipaże iey powróciły z Morawii. Gdy od zbliżaiących się w Grudniu z Bawaryi nieprzyiacioł niebespieczeństwo nam groziło oczewiste i bliskie, ta Monarchini w odwadze i determinacyi pokazała się nieodrodną córką Maryi Tereſsy, która w naytrudnieyſzym razie nigdy nie rozpaczała; gdyby jey rady usłuchano, Arcy Xiąże Karol w Lipcu jeſzcze stanąłby na czele woysk Cesarskich; i podobnobyśmy Austryacy Francuzów nigdy nie widzieli w dziedzicznych Prowincyach goſzczących.

Jak ciężkie kontrybucye Tirolowi narzucił nieprzyiaciel, ztąd wnieść można, iż Roveredo 200., Trident 300. tysięcy liwrów płacić musi. Mieſzkańce pomienioney Prowincyi lękaią się głodu. Zołnierz Francuzki wſzystkiego sobie dozwala, po wsiach naybardziey i miasteczkach; dobra Xiążęcia Stahremberg zupełnie są zniſzczone; zamki i pałace ze wſzystkich ozdob

odarte, zemsta nieprzyiacioł i osobista nienawiść do tego pobudziła; syn albowiem pomienionego Pana jest Posłem Cesarskim w Londynie.

z Londynu 3. Lutego.

Dnia wczorayſzego Król Jmć udawſzy się do Parlamentu; gdy według zwyczaiu obie izby przed Monarchą swoim stanęły: Wielka to jest dla mnie roskoſz, powiedział, że raz pierwſzy mogę zasięgać rady w Parlamencie dwóch Unią złączonych narodów, dziś zwłaſzcza gdy wielkie niebespieczeństwa zewſząd nas otaczaią. Unia którey celem było pomnożenie sił i potęgi Brytannów, ugruntowanie ſzczęścia powſzechnego; zaſzczepienie większey, jeśli bydź może, miłości ku Oyczyźnie, w sercach Obywatelskich, większego do Tronu przywiązania i wierności; taż Unia powiększy, rozumiem, odwagę, męstwo, i stałość jakiey okoliczności teraznieyſze po nas wyciągaią. Nieſzczęśliwe zdarzenia na lądzie Europeyskim, skutki z nich przewidziane nieſzczęśliwſze, sprawiedliwą zrodziły troskliwość. Szukalismy ſzczęścia, niepodległości, bespieczeństwa narodów wielu; ci którzy prac i chęci naſzych uczęstnikami byli, teraz usiłuią określić potęgę Wielkiey Brytannii na morzu; ambicya Francuzów żadnych granic nie ma. Zatrzymano własność i okręta naſze w północnych portach. Zamiast żądanego uwolnienia, odbieram wiadomość o zawartey przez trzy Mocarstwa ugodzie, którey zamiarem jest: napisać i siłą utrzymać nową księgę praw morskich, niedogodną owſzem przeciwną interessom naſzym.

W tak trudnym razie przedsięwziołem nay dzielnieyſze środki ku obronie od nieprzyiaznego związku; chcę albowiem utrzymać statecznie te zasady na których od wieku polegała morska potęga narodu naſzego, i te przywileie, którym od dawnego iuż czasu nie zayrzała Europa. To czyniąc oświadczyłem jednakże gotowość odnowienia dawnych związków z temiż Mocarstwami, jeśli to bydź może bez uymy honoru korony, dobra i bespieczeństwa Anglików. Przękonany jestem, że Parlament dzielną Monarſze swoiemu da pomoc na utrzymanie praw morskich. Z moiey strony ten dzień za nayſzczęśliwſzy poczytam, w którym będę mógł poddaństwu wiernemu przywrócić pokóy pożądany ettc. daley Król Jmć przekładał potrzebę jedności, napełnienia skarbu, zmnieyſzenia drożyzny chleba. Po oddaleniu się Monarchy i Izb rozłączeniu, pospolitym zwyczaiem rozpoczeły się sprzeczki między Ministeryalną stroną i Oppozycyą; ostatniey sił nie powiękſzyła bynaymniey Unia Irlandzka; ponieważ Hrabia Filz-William za pokoiem mówiący znalazł ledwie 17. Parów przychylnych wnioskowi swoiemu, 73. przeciwnych; Grey w Izbie niżſzey ledwie liczył 63. Reprezentantów; Ministrom 245. sprzyiało. Z tego rachunku każdy widzi, że obie izby nawet w połowie dotąd napełnione nie są.

Trudno, przykro, i próżno byłoby powtarzać mowy i zdania tysiąca Prawodawców naſzych. Wspomniemy jednak w krótkości zdania i opinie niektóre. Wyrzucała Ministrom Oppozycya, że nie potrzebnie ſzukaią nowey woyny, łamiąc uroczyste traktaty, (o Maltę) i utrzymuiąc panowanie nad morzem, ugruntowane nie na prawach lub dobrowolnych umowach, lecz na gwałcie i przemocy. Handel Angielski upada; od Archangelu do Lisbony porty nam dzis są zamknięte; wkrótce podobno póydą za danym przykładem Pruſsy, Portugallia, Neapol, Austrya, i Turcya. Na zbroyną neutralność 1780. r. poglądalismy oboiętném okiem. Mamy dziś ogromnieyſzą na morzu potęgę niż w dawnieyſzych czasach; ta jednak upaść musi, gdy handel ią zasilać przestanie, bez którego zniſzczeią wsławione Anglików rękodzieła. — Na te i tym podobne zarzuty krótko Pitt odpowiedział, że prawa zabraniaiące wolney żeglugi narodom oboiętnym podczas woyny, są na traktatach ugruntowane; r. 1660. z Danią, r. 1672. z Szwecyą; r. 1674. z Hollandyą r. 1787. z Francyą, ettc. inaczey skarby z Mexiku i Peruańskie do Hiszpańskich portów; drzewo, miedź, żelazo, i inne rzeczy do uzbroienia flott potrzebne z Baltyckiego morza do Brestu wpłyną bespiecznie...

Admiralicya od Lorda Keith i Generała Abercromby rapport odebrała. Stanąwſzy w Rodzie wysłali kilka lekkich statków ku brzegom Egiptskim; Officyerowie doświadczeni ztamtąd powróciwſzy jednomyślnie wyznali, że niepodobna jest wylądować z nadzieią pomyślnego skutku; tak nieprzyiaciel uzbroił się na wſzelkie przypadki. W tych dniach rozeſzła się pogłoska o maiącey nastąpić odmianie Ministrów. Pitt na radzie Królewskiey utrzymywał, że dzierżawa Hannoweru wiąże ręce częstokroć Anglikom; dla ocalenia kraiów dziedzicznych Monarchy, muſzą nie raz o sobie zapominać; czy nie lepiey więc byłoby zezwolić na zaięcie Elektoratu przez Króla Jmci Pruskiego? Inni rozumieią że mowa jeſzcze była o Katolików Irlandzkich, którym pierwſzy Minister przywileie obywatelskie dać radził. Ztąd pogłoska, że na mieysce PP. Pitt i Dundas wniść mieli do Ministerium Grey i Margrabia Lansdown. — Do Hamburga i innych portów Niemieckich flotty kupieckie nie śpieſzą się dziś żeglować, z boiaźni ażeby tam embargo włożone nie było. — Kompania aſsekuracyina już płacić kupcom zaczeła ſzkodę poniesioną w okrętach i towarach, które tak dawno są przytrzymane na północy.

Na Tamizie i po wszystkich portach Admiralicya maytków zbiera pilnie, gwałtu nawet i przymusu zażywaiąc; zatamowanie handlu robotę ułatwia. — Pisma publiczne dziś donoszą, że Karol Lacroix będąc Posłem Francuzkim w Hadze przed kilko laty, napisał traktat z Batawami. Wyspa Walcheren dostać się miała Francuzom. W zamianę Hollendrom dawano Prowincye Niemieckie na lewym brzegu rzeki Ems położone; granice ich rozciągać się miały do Rut, Lippe, i Renu aż po Wesel. Tymże traktatem ustępowano Królowi Jmci Pruskiemu Hannower, Xięstwo Berg, i port Cuxhaven. — Chociaż bardzo wiele rożnaitego zboża codzieńnie zprowadzamy z zagranicy, iednak cena pszenicy i żyta na ostatnim targu podniosła się 6 złot: Pol: od miary quarter zwaney. — W Carolinie północney bardzo wielu iest osiadłych Methodystów; ci zbyt gorliwie pracuiąc około rychłego nadania wolności niewolnikom murzynom, domowych rozruchów stali się przyczyną. — W Lisbonie umarł pierwszy Królestwa Minister Ponte de Lima, od narodu i Regenta żałowany; mieysce iego ma zastąpić Pombeira u nas Poseł Portugalski. Rzecz iest wątpliwa, ieśli Xiąże Brezylii dziś przez Francuzów i Hiszpanów zagrożony trwać zechce do końca w przymierzu naszém. Poseł Angielski Frere nie obiecuie nic pomyślnego; wydano już pasporta dla Ambassadora wkrótce ſpodziewanego z Madritu.

Patenta korsarskie dotąd nie wydane; toż rozumieć trzeba o woiennych manifestach. — Król Jmć Kapitanom: Trowbridge, Ball, Hood, Hallowell pozwolił przyiąć kawalerskie krzyże orderu S. Ferdynanda niedawno ustanowionego przez Króla Jmci Dwóch Sycylii. — Papiery nasze nie podniosły się z upadku. Słychać iż cała flotta Bresteńska ma wkrótce wyniść pod żagle.

z Paryża 2 Lutego.

Tronchet podał niedawno pierwszemu Konsulowi księgę praw cywilnych, nad którey układem wiele pracował. Jak tylko przez Konsyliarzów Stanu przeyrzaną, przez zgromadzenie Prawodawcze potwierdzoną będzie, natychmiast rząd po całym kraiu ustanowi przyzwoite ſądy; każdy czuie ich potrzebę; terazznieysze ſą podeyrzane obywatelom; i dla tego zchwytanych po Departamentach złodzieiów, łotrów, zbóyców, wielką liczbę codzieńnie stawić wolemy przed ſądem woyskowym, w cywilnych albowiem podobno nigdy nie zostaliby ukaranemi. Znalazło się bardzo wiele takich urzędników, którzy w zmowie byli z złoczyńcami; takich którzy złapanych kryminalistów na wolność puszczali, aresztuiąc przeciwnie mili-

cyą która ich ścigała; takich nakoniec którzy razem z łotrami na rozbóy wychodzili. Jednak prawodawcy o zachowanie konstytucyi gorliwsi, narzekaią że sądów woyskowych używamy tak często dla ukarania występków policyi kraiowey przeciwnych; wiele o tém mówiono na ostatniém posiedzeniu. Nieubłagana konieczność, zamieszanie i nieporządek, w którym narod rewolucye zostawiły gwałtowne, wymawiaią postępek prawom przeciwny; wyznać musiemy że sądy woyskowe kray cokolwiek oczyściły.

D. 1 Arena, Cerachi, Topino, Demerville posrzód stolicy naszey gardło dali; zgromadzenie ludu, na widowisko mniey dziś pospolite niż pod Robertspierrem, nadzwyczay wielkie. Nie ztrwożony z złoczyńców ieden urągaiącemu ludowi śmiał przypominać zdanie wielkiego Poety: *Le crime fait la honte, & non pas l' echaffaud.* — Generał Brune przysłał obszerne opisanie oblężenia zamków Werony. Generałowi Monnier poruczone było ich dobycie; uczyniwszy wszelką gotowość, zaczął bombardowanie, nakoniec szturmem pogroził, i Generała Riese do kapitulacyi zniewolił, 1700 Austryaków broń złożyło, wszystkich odesłano do Prowincyi dziedzicznych pod obowiązkiem nie woiowania przed zamianą. Officyerom zwycięzca szpadę zostawił, pamiętaiąc że iemu podobną grzeczność okazali w Ankonie Austryacy r. 1799. W zamkach znalazło się 56 armat. Monnier stracił cokolwiek zabitych i ranionych; podobno iuż więcey krwi przelewać nie będziemy na teraznieyszey woynie; nikt nie wątpi dziś o szczerey nieprzyiaciela skłonności do pokoiu. Codziennie z Luneville rapportów czekamy o ukończeniu negocyacyi, przynaymniey o podpisaniu warunków przed ugodnich.

Gdy cały narod w sposobie naypodchlebnieyszym oświadczał radość z zachowania pierwszego Konsula, ludzie uczeni bić kazali medale podaiąc wiekom potomnym pamiątkę strasznego przypadku. Na iednym napisane są słowa, które wyrzekł Buonaparte do ludu który poiazd iego otaczał: nie mnie, lecz ratuycie nieszczęśliwych, ktorzy od piekielney machiny szkodę ponieśli. Pięknieyszy iest napis O. Theveneau, który w kilku słowach wyliczywszy rozmaite Konsula przypadki, zachowanie życia iego przypisał Opatrzności. kładniemy tu dla umieiących ięzyk Łaciński:

Te scelus ense petit, fluctu mare, tartara flammis;
Arma, ratem, currum, ter Deus ipse regit.

Zchwytała iuż policya złoczyńcę który machinę piekielną zapalał, i drugiego który wozem na ulicy kierował. Pokazuie się teraz, iż Georges sławny Szuanów dowodzca należał do spisku; obiaśnienie tey okoliczności zostawmy czasowi. — Generał Marmont przybył ze Włoch, od pierwszego Konsula naymiley przyięty, iako dawny towarzysz w Egipcie; iemu, iako głownemu Dyrektorowi artylleryi we Włoszech, Brune zwycięztwa swoie przypisał. — Buonaparte wielkie odmiany czyni w Administracyi kraiowey. Prefektowie w znaczney liczbie opuszczaią departamenta swoie przechodząc do drugich z kolei. — Towarzystwo Lekarskie, które w Louvre odbywa swoie posiedzenia, na publiczney audyencyi przełożyło pierwszemu Konsulowi potrzebę powściągnienia szarlatanów, którzy bez nauki zdrowie obywatelów piastować śmieią; liczba ich zawsze wielka, pomnożyła się nieskończenie przez rewolucyą. Wyznaczoney kommissyi proiekt wygotować kazano. — Sieyés dawno iuż nie bywa na obradach Senatu; kilka tygodni ciężko chorował; dziś do zdrowia przychodzi. — Poeta Boufflers ma zasiąść w zgromadzeniu prawodawczém; gdy prosił o wymazanie siebie z regestru emigrantów; ten, rzekł Buonaparte, zdatny będzie do narodowego Instytutu.

Rząd nasz zalecił, ażeby Szwaycarskie półbrygady na żołd Francuzki przyięte iak nayrychley dopełniono; pieniądze potrzebne do Berne posłał woienny Minister, sam kosztowne czyni przygotowanie do wielkiego poselstwa. — Zgromadzenie Prawodawcze postanowiło, ażebyśmy w Departach RPtey Europeyskich ani mniey nad 3 tysiące, ani więcey nad 3600 Sędziów pokoiu nie mieli. — Papiery nasze dziś w wyższey są cenie niż Angielskie; po 59 procentów. — Pisma urzędowe znak daią, że dywizya flotty Bresteńskiey pod sprawą Admirała Gantheaume 4 tysiące żołnierza do Egiptu powiozła. — Generał Brune donosi, że gdy armia Włoska do rzeki Tagliamento postępowała, w Piemoncie dawno zgotowany bunt wybuchnął; że nie był według układu powszechnym, przypisać trzeba Generałom Soult i Jourdan. Insurgenci gdziekolwiek otrzymali górę, nie tylko Francuzom nie przebaczyli, ale nawet swoim współziomkom, ich żonom i dzieciom, mianowicie zaś w dolinie Aosta. W bitwie pod Iwrea poległ ich naczelnik Adwokat Acerto. Spodziewać się trzeba, iż regularny żołnierz wkrótce broń wytrąci rokoszanom, tém łatwiey że nie wszyscy Piemontczykowie do rokoszu należeć chcieli; i gwardya narodowa, za świadectwem Generała Soult przykładnie pełni powinność.

Woyska Neapolitańskie, iak tenże Brune pisze, które do Toskanii wtargnęły, pod Generałami Damas i Vintimille nie wynosiły nad 8 tysięcy; tyleż miał im w posiłek przyprowadzić Spanocchi Austryaków i Toskańczyków. Miollis zniszczył ich układy; nastąpiło podpisanie armisticium w Treviso; Murat przybył do Bononii; co widząc Damas prosił o zawieszenie broni. — Berthier daiąc zwykłe patenta Officyerom, wypisywać rzetelnie kazał, na iakich woynach, wiele kampanii odbyli, gdzie kto się dystyngwował &c. — Słychać że traktat nasz z Cesarzem Jmcią ma bydź grantowany przez Króla Pruskiego i inne Mocarstwa.

z Mediolanu 22. Stycznia.

Generał en chef Brune tu iest spodziewany; Macdonald główną kwaterę przeniosł do Brescia; Murat z wybranym żołnierzem znayduie się w Bononii; o wkroczeniu iego do Ankony rapportów czekamy. Twierdze naszey cytadelli iuż są zburzone; na obszernym placu, dziś forum Buonaparte nazwanym, wystawiony bydź ma monument zaświadczaiący następnym pokoleniom wdzięczność Cisalpińskiego narodu dla tego męża, który RPtę założył, upadłą podniosł. — D. 15. przeiezdzaiący przez Weronę do Neapolu Generał Lewaszew był przyimowany wspaniale od Wodzów Francuzkich. Dnia wczorayszego Peschierę Austryacy wypróżnili; zamki Werony poddały się przez kapitulacyą, wprzód niżeli przyszła wiadomość z Trevizo o podpisaném broni zawieszeniu; garnizon broń złożył i w niewolę poszedł. Rząd ogłosił obszerny rapport Generała woysk naszych Pino o kampanii krótkiey przeciw Neapolitańczykom, z którego dwa tylko szczegóły bierzemy. W cytadelli Sieńskiey którą obległ Generał Damas, nie było Cisalpińskiey załogi nad 30. ludzi; kommendant Mathei potrafił oszukać nieprzyiaciela, pokazuiąc że ma więcey żołnierza, pomyślną otrzymał kapitulacyą, wkrótce potém nadciągnął Pino, przy pomocy woysk Francuzkich szturm do Sienny przypuścił, do miasta wtargnął, walczył po rynkach i ulicach, zapędził nieprzyiaciela na przyległe gory, te nakoniec osadził, i Neapolitańczyków przymusił ustępować z Toskanii; z naszey strony 15. poległo, więcey ranionych.

z Turinu 28. Stycznia

Kommissya Piemontu wykonawcza poddała kommendzie Generała Soult gwardye narodowe, ażeby one przyłączywszy do woysk Piemontskich i Francuzkich potłumił nakoniec rozruchy powstaiące na wielu mieyscach razem, naybardziey w dolinach Montechiaro, Jvrea. Na tém nieprzestaiąc rząd wyznaczył Kommissarzów, których obowiązkiem będzie lud obłąkany nawracać do iedności i posłuszeństwa prawom, ofiaruiąc amnestyą wszystkim powszechną, byleby tylko broń złożywszy do domów powracali. Ktokolwiek w uporze trwać zechce, zchwy-

tany, wyrok sądu woyskowego usłyszy. Takim sposobem insurrekcyą iuż potłumiono w dolinie Aosta; lecz w S. Martino Damas, Carema ettc. trwaią zamieszania. Gwardye narodowe zewsząd poszły ochoczo przeciw rokoszanom. Czekamy wkrótce rapportu pomyślnego o ich wyprawie. Co gdy się dzieie w Prowincyach, w naszey stolicy nie znamy pokoiu; rząd aresztował, i jako zakładników osadził w cytadelli wielu Szlachty, Duchownych ettc.

D. 20. Zakończyło się wszystko pomyślnie; byliśmy w niebespieczeństwie naywiększém przez dni kilka; pomnażała się coraz rokoszanów liczba i zuchwalstwo; czekać wypadało buntu Piemontczyków powszechnego. Nadspodzianie spokoyność powraca do kraiu; rządowa pilność; Generała Jourdan przezorność, naybardziey zaś żołnierzy męstwo wszystko odmieniły. D. 14. insurgenci pod Jvrea zgromadzeni całą potęgą uderzyli na pomienione miasto; woysko wsparte gwardyami wycieczkę czyni, poraża; więcey 200. trupem ściele, 40. w niewolę zabiera. Nazaiutrz przybywaią nowe regimenta; uciekaią rozproszeni rokoszanie do Martino i Damas; pogoń pilna; zaszły mnieysze utarczki; wszędy wygrał żołnierz; gmin opuszcza chorągwie.

z Berlina 10. Lutego.

Z okoliczności stoletniey pamiątki koronacyi w Królewcu Fryderyka I., bito w Monarchii Pruskiey wiele medalów, rząd, miasta, partykularni nawet obywatele znaczne dali summy dla nędznych i ubogich. Sławny Chodowiecki umarł tu d. 7. Szef brygady Ludwik Buonaparte odiechał do Paryża.

z Hagi 31. Stycznia.

Dnia wczorayszego Kawaler Aranjo bywszy Poseł Portugalskiey Korony przedsięwziął podróż do Anglii, któremu rząd nasz dał okręt oporządzony we wszystko. Domyślaią się niektórzy, że przez niego Batawowie i Francuzi o pokóy z nieprzyiacielem traktować mamy. — Admirał Bruix częste miewa rozmowy z Dyrektoryatem naszym, Ministrem morskim Spoors, Admirałem de Winter, i Generałem Victor. Słychać iż Konsul Buonaparte chce od nas mieć 12. liniowych okrętów na taiemną wyprawę; inni mówią, że rząd Francuzki chce u nas pożyczyć znaczną summę, spodziewaiąc się dziś powolnieyszych znaleść bogaczów Amsterdamu niżeli byli przed bitwą pod Marengo wygraną. Rzecz jest naypodobnieysza do prawdy, że flotta którą pilnie uzbraiamy, na dwie eskadry podzielona będzie; pierwszą z Helvoetsluys wyprowadzi na morze, nie wiadomo który Admirał Francuzki, drugą z Texelu Winter. Ambassador nasz Schimmelpenning z Paryża przysłał wiadomość o umowie podpisaney w Luneville względem poddania Mantui Francuzom, co każe się spodziewać, że po długich sporach negocyacye między Austryą i Francyą koniec wezmą pomyślny. — W rapporcie Generała Brune o wielkiey nad Mincio bitwie znayduiemy, że Jerzy La Fayette syn Generała tegoż imienia, w armii Włoskiey Porucznik, bardzo się dystyngwował, i dwakroć ranionym został. Wybranie Jeffersona Prezydentem Amerykańskich Stanów radością nas napełnia; jest to dawny i stateczny przyiaciel Batawów i Francuzów.

Dystyllator w praktyce doskonały potrzebuie dobrego mieysca, na którymby mógł służyć według talentu swoiego; nie wyraża tu wszystkich gatunków wódek i likierów, które robić w Gdańsku się nauczył; przestaie na wyliczeniu niektórych. Umie zaś robić. 1. Wódkę Gdańską winną i dubeltową w rozmaitym rodzaiu. 2. Likwor Wrocławski przedni. 3. Rosolis Triestski. Syrop do ponczu biały i czerwony naylepszy. 4. Wino Szampańskie białe i czerwone. Jesliby kto chciał mieć na usługach swoich pomienionego Dystyllatora, może o nim wziąć dokładną wiadomość w redakcyi Gazety Litt.

9. Do wybrania pierwszego członka Deputacyi w każdey Gubernii maią prawo głos dawać na elekcyi lub balotyrowaniu, wszyscy do kompanii wchodzący.

10. Do powinności dyrektorów kancellaryi wybierane bydź powinny przed otwarciem kantorow, członki maiące doświadczenie w dziełach i handlowych obrótach.

11. Ci Dyrektorowie za dopełnienie włożonych obowiązków, według upodobania kompanii, odbierać maią pensye z przychodowey summy. Deputacya niezdolnych do służby, ma prawo uwolnić, a na wakuiące mieysca innych wybrać. Inni zaś służący codziennemi powinnościami zatrudnieni, przyimuiąc obowiązki z kapitału akcyami złożonego co 4 miesiące opłacani będą.

12. Ktokolwiek z członkow deputacyi, Dyrektorow, lub sprawuiących rozmaitą posługę staraniem swoim i pracą przyniesie dla kompanii znaczną korzyść, każdy z osobna ma prawo żądać pieniężney nadgrody. Kto zaś przeciwnie sprawi uszczerbek rozmyślny, ten szkodę sam przez się lub paręczników nadgrodzić ma kompanii

13. Jesliby któremu z kompanistow nie zbywało na zręczności blisko wsi swoiey leżący ieden lub więcey magazynów przyiąć pod straż i dozor, takowy prawo mieć będzie sam wyznaczać dozorcę tegoż magazynu.

14. Jeśli kto zechce akcye swoie zabespieczyć w kantorze dozorczey, ten corocznie płacąc iey procent, we wszelkich przypadkach nie przewidzianych, na część swoią przypadaiący ubytek nadgrodzony mieć może.

15. Ponieważ wielu obywatelow pełniących rozmaite obowiązki tu w Petersburgu, raczą czynić honor kompanii, wszyscy którzy akcye wziąć zamyślaią, iak tylko dzieło będzie dokonane w Rządzącym Senacie, według ostrzeżenia w punkcie 8, wybiorą Deputacyą dozorczą, do którey wszystkie inne po Guberniach deputacye po radę udawać się powinny.

Nakoniec donoszę, iż w proiekcie moim, który Rządzącemu Senatowi podałem, proszę: 1. o przywiley dla kompanii maiącey się zgromadzić. 2. gdzie się znayduią Skarbowe magazyny albo składy zdatne na sól, i budowle do przyięcia Czarnomorskich produktow, ażeby mogły bydź oddane pod naszą straż i dozor na lat 10. 3. Położyłem cenę, to iest: na Białoruską i Mińską Gubernie od 90 do 95 kopieiek; na Litewską po rublu 35 kopieiek; na Podolską i Wołyńską po rublu 15 kopieiek, pud soli dawać na przedaż; a ieżeli gdziekolwiek ukaże się cena soli niższa nad wyrażoną, tam w czasie targu z Senatem cena pomieniona zniżoną będzie. Donoszę naostatek, że w bliskosci Krymskich iezior słonych maiąc własne poddaństwo, 200 robotnika corocznie utrzymywać będę dla ładowania soli na wozach.

Generał Maior Godlewski.